



LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Nationalekonomiska Institutionen

Vad gör Lunds nationalekonomer idag?

En rapport baserad på en enkätundersökning bland dem som tagit ut en magisterexamen vid Lunds Universitet med nationalekonomi som huvudämne mellan juli 2003 och september 2007.

Åsa Ljungvall

Mars 2009

1. Inledning

Under hösten 2007 skickade nationalekonomiska institutionen vid Lunds universitet ut en enkät till 218 personer som under perioden juli 2003 till september 2007 tog ut någon form av magisterexamen med nationalekonomi som huvudämne vid Lunds Universitet. Utskicket resulterade i 126 svar, det vill säga en svarsfrekvens på 58 procent. Genom dessa enkätsvar har vi kunnat samla in information om var dessa före detta magisterstudenter befinner sig idag, ett till fem år efter sin examen. Detta ger oss en hel del värdefull information som vi själva på nationalekonomiska institutionen är intresserade av, men som vi också tror att många nuvarande studenter, som är på väg mot en examen i nationalekonomi, har stor glädje och nytta av. Den här rapporten baseras på enkätundersökningen och är framtagen för att ge en bild av vart en magisterexamen i nationalekonomi leder. Utöver den information som vi har införskaffat genom enkäten finns viss information tillgänglig genom Ladok i Lund – universitetets dokumentationssystem för studieresultat. I Ladok har vi hämtat information om det totala antalet magisterexamina som utfärdades med nationalekonomi som huvudämne under perioden juli 2003 till september 2007 (alltså många fler än de som svarat på enkäten). I rapporten refereras dessa uppgifter som ”faktiskt utfall”.

Rapporten är disponerad på följande sätt. I stycke 2 ges övergripande och inledande information om antal examina samt hur dessa är fördelade över olika typer av examina. Därefter redovisas hur många examina som tagits ut inom de olika inriktningarna som nationalekonomiska institutionen erbjuder/föreslår. I stycke 4 diskuteras arbetsmarknaden – bland annat Lundaekonomers erfarenhet av arbetslöshet, lön, typ av arbete samt arbetsuppgifternas relevans utifrån en nationalekonomisk studiebakgrund. Därefter presenteras information om Lundaekonomers utlandserfarenhet och stycke 6 innehåller en sammanfattning av rapporten.

2. Examina

Tabell 1 samt Diagram 1 och 2 redovisar statistik om antal examina. Av dem som svarade på enkäten var 45 procent kvinnor och 55 procent män. Ekonomie Magister är den klart

vanligaste examenstypen. Näst vanligast är Politices Magister. Filosofie och Internationell Ekonomie Magister är minoritetsexamina. Denna bild stämmer också till viss del när man istället studerar det faktiska utfallet inhämtat från Ladok. Av samtliga examina uttagna vid Lunds Universitet från juli 2003 till och med juni 2007 med nationalekonomi som huvudämne, togs 52 procent ut av kvinnor. Även bland dessa faktiskt uttagna examina är Ekonomie och Politices Magister de vanligaste examina.

	<i>Ek. mag</i>	<i>Int. ek. mag</i>	<i>Pol. mag</i>	<i>Fil. mag</i>	<i>Totalt</i>
Kvinnor					
Enkät	36	5	20	7	68
Faktiskt utfall	67	16	48	9	140
Män					
Enkät	36	6	14	1	57
Faktiskt utfall	64	6	46	12	128
Totalt					
Enkät	72	11	34	8	125
Faktiskt utfall	131	22	94	21	268

Tabell 1. Antal uttagna examina med nationalekonomi som huvudämne per typ av examen, juli 2003 till september 2007. Uppgifterna för ”faktiskt utfall” är hämtade från Lunds Universitets system för studentdokumentation (Ladok).

Eftersom undersökningen är konstruerad läsårsvis är åren 2003 och 2007 bara halva år, och det är därför naturligt att antalet examina dessa år är färre än övriga år. Mellan åren 2004-2006 kan man dock notera att antalet examina ökade för både män och kvinnor. År 2004 utfärdades totalt 52 examina med nationalekonomi som huvudämne. År 2006 var motsvarande siffra 77. Om man tittar tillbaka några år till i tiden (jämför med den tidigare utgåvan av denna undersökning), kan man notera att antalet utfärdade examina varit tämligen konstant åtminstone sedan år 1999 och legat omkring 50-60 examina per år. 77 utfärdade examina är alltså den högsta siffran under de senaste 10 åren. Staplarna som är benämnda med ”okänd” i diagrammet baserat på enkätsvaren avser enkätsvar där det uppgivits att examen tagits ut innan juli 2003. Alternativt har inget svar getts på denna fråga. Av dem som svarat på enkäten uppger 17 stycken (13 procent) att de tagit ut dubbla examina.

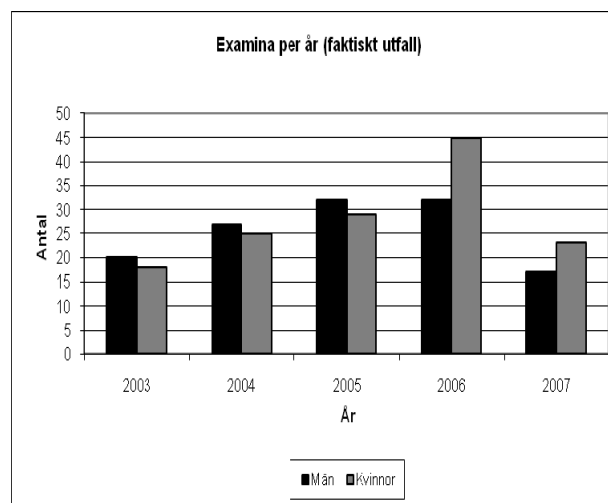
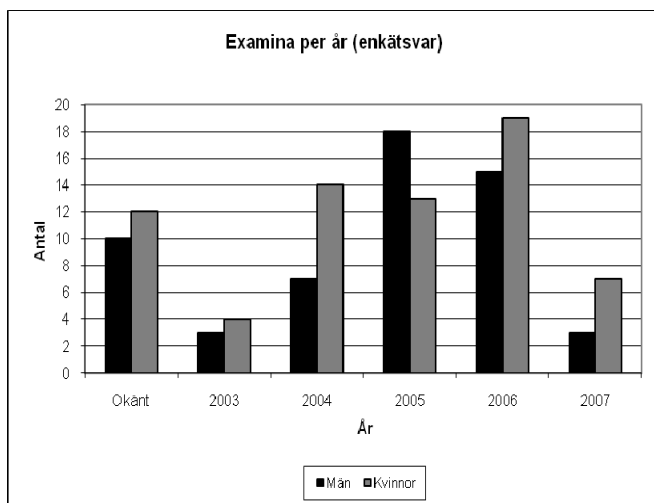


Diagram 1. Examina per år enligt enkätsvar. Staplarna för ”okänt” innebär att studenten inte uppgivit när examen togs ut eller att det uppgivna datumet faller utanför perioden juli 2003 till september 2007.

Diagram 2. Examina per år enligt Lunds universitets studentdokumentation (Ladok).

3. Inriktningar

På Nationalekonomiska institutionen i Lund erbjuds studenterna ett brett utbud av kurser på fortsättnings- och avancerad nivå. Kurserna representerar olika områden inom nationalekonomin och ligger till grund för olika inriktningar (en viss kurs kan ingå i flera inriktningar). De sju inriktningar som erbjuds vid institutionen är finansiell ekonomi, hälsa, arbetsmarknad och familj (HAF), internationell ekonomi och utvecklingsekonomi, makroekonomi, mikroekonomi samt offentlig ekonomi. Inriktningarna är konstruerade i syfte att underlätta för studenten att välja bland kursutbudet, strukturera sina studier och för att hjälpa studenterna att kombinera kurser som innebär en utbildning för väldefinierade uppgifter på arbetsmarknaden. Studenter rekommenderas att följa någon av dessa inriktningar och dess föreslagna kurser. Det finns dock inget som formellt hindrar att man ändå läser kurser från olika inriktningar, och vilken inriktning studenten väljer att följa redovisas inte heller explicit på examensbeviset. Den här kursstrukturen ger studenterna stor möjlighet att själva påverka sin utbildning och skapa sin egen profil.

Även om fördelningen mellan män och kvinnor som på sistone har tagit ut någon typ av magisterexamen i nationalekonomi är tämligen jämn, skiljer sig fördelningen åt mer mellan olika inriktningar. Svarsfrekvensen för frågan vilken inriktning inom nationalekonomi studenten följt är lägre än för enkäten som helhet, vilket till viss del skulle kunna bero på att man inte formellt väljer inriktning samt att man är fri att plocka kurser från olika inriktningar (som beskrivet ovan). Detta kan tänkas resultera i att en del studenter inte anse sig tillhöra någon specifik ämnesinriktning.

Tabell 2 belyser två saker. Av de 94 personer som svarade på frågan vilken inriktning de främst läst är den finansiella och den internationella inriktningen de klart största. Det är samma mönster som vi sett i tidigare enkätundersökningar. Dessutom finns en till synes tydlig skillnad mellan män och kvinnor. Bland män är den finansiella inriktningen den klart vanligaste och bland kvinnor är den internationella inriktningen den klart vanligaste. Samtidigt är varken finansiell inriktning bland kvinnor eller internationell inriktning bland män vanligare än någon av de övriga inriktningarna.

Inriktning	Män	Kvinnor	Totalt
Finansiell	26	7	33
HAF	3	7	10
Internationell	5	26	31
Makro	7	7	14
Mikro	2	0	2
Offentlig	1	3	4
Totalt	44	50	94

Tabell 2. Fördelning av Nationalekonomiska institutionens inriktningar mellan män och kvinnor.

4. Arbetsmarknad

Erfarenhet av arbetslöshet

En mycket vanligt förekommande fråga från studenter som besöker studievägledningen på Nationalekonomiska institutionen är hur arbetsmarknaden ser ut efter examen. Flertalet frågor i enkäten berör arbetsmarknaden och hur studenterna har upplevt övergången från studier till arbetsliv. Totalt svarar 86 procent att de idag huvudsakligen förvärvsarbetar. Knappt 2,5 procent (tre personer) uppger att de är arbetsökande. Övriga ägnar sig åt forskarstudier (11 stycken) eller andra studier. 46 procent av dem som svarat på frågan om arbetslösheterfarenhet (94 stycken) uppger att de någon gång varit arbetslösa sedan de tog ut sin examen. De allra flesta av dessa, 83 procent, har haft en arbetslöshetsperiod på högst sex månader.¹

Vad gäller arbetslöshet och inriktning är det svårt att se några stora skillnader. Totalt har 32 personer varit arbetslösa i mer än en månad. Det motsvarar ungefär 34 procent. Drygt sju procent har varit arbetslösa i mer än sex månader. De minsta inriktningarna – HAF, mikroekonomi och offentlig ekonomi – kan möjligen sägas representera det lägre spannet bland dem som varit arbetslösa en längre tid, medan makroekonomi, internationell och finansiell ekonomi i så fall snarare ligger något över medelvärdet. Det är dock viktigt att komma ihåg att dessa siffror baseras på bara ett fåtal svar, i synnerhet för vissa av inriktningarna. Diagram 3 summerar dessa aspekter av arbetslöshet och magisterexamen i nationalekonomi vid Lunds Universitet. Det är också värt att notera att enbart åtta procent (nio personer) av dem som svarat på frågan uppger att det tog sex månader eller mer från dess att de avslutade sina studier tills dess att de fick sitt första jobb (se Diagram 4). Majoriteten (52 procent) fick jobb inom en månad.

Var arbetar Lundaekonomerna?

På frågan om i vilken sektor som den före detta magisterstudenten arbetar svarade 111 personer. 48 av dessa (43 procent) arbetar fortfarande på sin första arbetsplats. Fördelningen över sektorer vad gäller *första* jobbet åskådliggörs i Diagram 5. Den privata

¹ Två av dem som svarat att de har varit arbetslösa någon period sedan studierna avslutades har inte svarat på hur länge de har varit arbetslösa.

sektorn är den absolut största; där arbetar/arbetade 75 procent av dem som svarade på frågan. Näst största sektorn består av statliga arbetsgivare, medan kommun och landsting är tämligen små. De som har uppgett att de arbetar i ”övrig sektor” (fyra personer) återfinns i FN, någon fristående organisation eller arbetar internationellt.

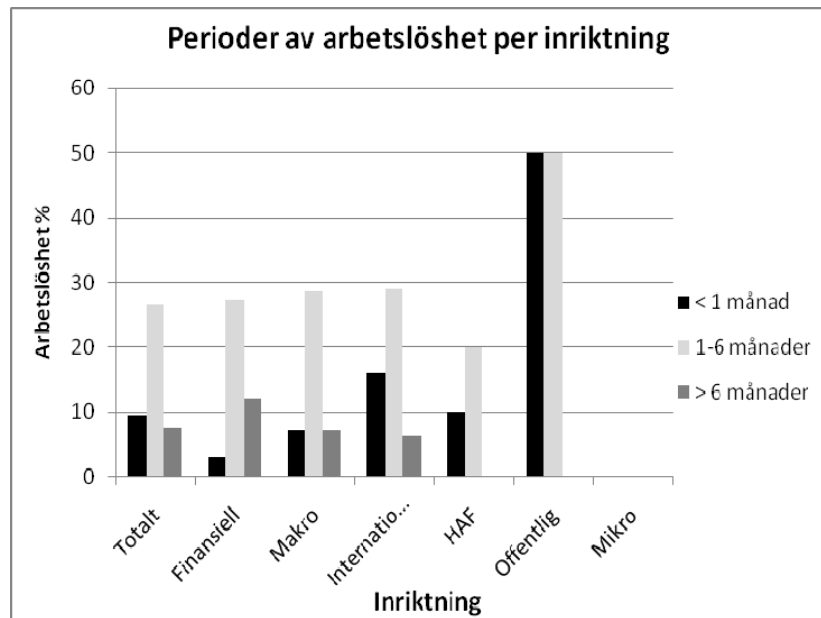


Diagram 3. Arbetslöshetserfarenhet per inriktning. Totalt 94 svar. Dessa är fördelade över inriktningarna enligt följande: Finansiell 33 stycken, Makro 14 stycken, Internationell 31 stycken, HAF 10 stycken, Offentlig 4 stycken och Mikro 2 stycken.

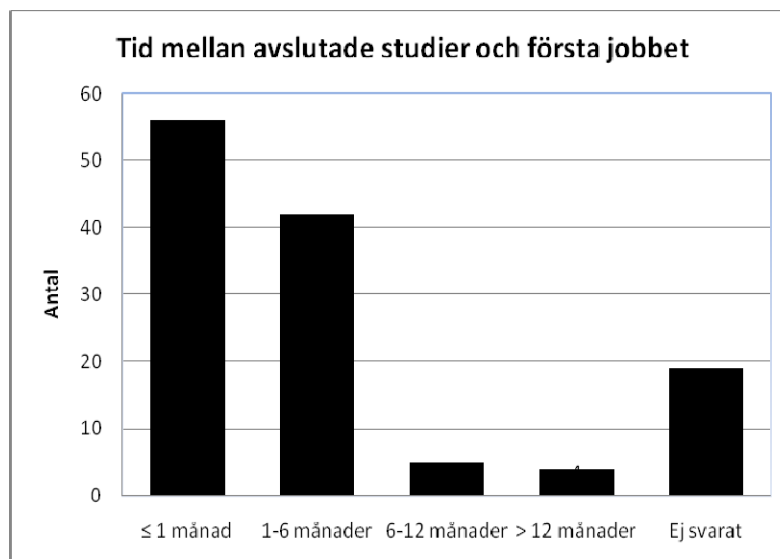


Diagram 4. Tid mellan avslutade studier och första jobbet. Totalt 107 svar.

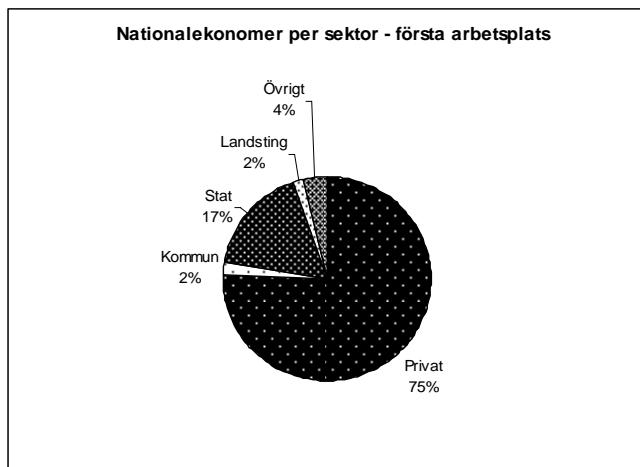


Diagram 5. Fördelning per sektor för de nationalekonomiska Lundaekonomernas *första* jobb. Totalt 111 svar.

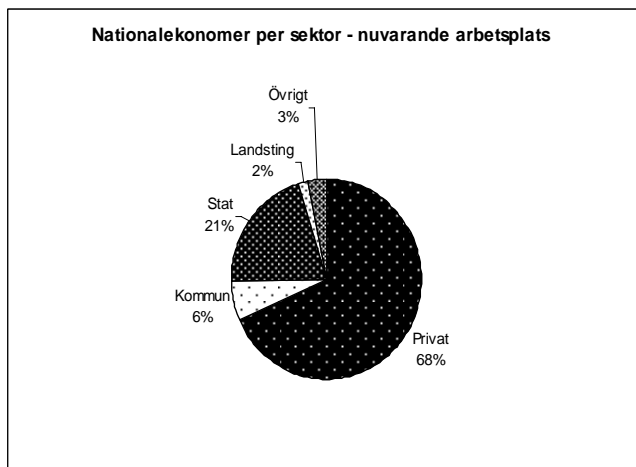


Diagram 6. Arbetsplatsfördelningen per sektor för de som har ett nuvarande jobb som skiljer sig från det första jobbet. Totalt 63 svar.

Fördelningen per sektor för dem som i nuläget inte är kvar på sin första arbetsplats illustreras i Diagram 6. Skillnaden mot fördelningen för det första arbetet är inte särskilt stor. Möjligen kan man säga att den privata sektorn blivit något mindre till förmån för statliga och kommunala arbetsgivare. De två personer som i nuläget återfinns inom ”övrig sektor” arbetar inom EU respektive FN. Av dem som i nuläget arbetar på en annan arbetsplats än den första arbetsplatsen är det elva stycken som har bytt sektor mellan jobben. Naturligt nog är rörelsen som störst kring de största sektorerna. Detta gäller både rörelse in och ut från privat och statlig sektor. Något mönster om flöden mellan några särskilda sektorer går inte att urskilja från denna begränsade studie.

Arbetsuppgifter

Den tämligen stora privata sektorn kan te sig något förvånande. En naturlig följdfråga blir då huruvida arbetet kan anses bestå av för nationalekonomistudierna relevanta uppgifter. På en skala mellan ett och fem är det genomsnittliga svaret på frågan hur väl kvalifikationen på arbetsuppgifterna motsvarar den kompetens man skaffat under studietiden 2,6. Knappt 25 procent ger en fyra eller femma. Vad gäller motsvarande fråga för relevansen av innehållet i utbildningen i förhållande till arbetsuppgifterna är genomsnittssvaret 2,5. För det *andra (eller senare)* har dessa genomsnittssvar stigit en del, vilket är glädjande (se Tabell 3). Det verkar

alltså som att både graden av relevans och kvalifikation stiger med byte av arbete, vilket verkar rimligt då just detta kan vara en av anledningarna till att man byter jobb.

	Innehåll	Kvalifikation	Antal svar
Första jobbet	2,5	2,6	109
Nuvarande jobb	3,2	3,4	61

Tabell 3. Genomsnittsvaret på frågorna ”Hur relevant är/var innehållet i din utbildning i förhållande till dina arbetsuppgifter?” respektive ”Hur väl motsvaras/motsvarades kvalifikationen på arbetsuppgifterna den kompetens du fått genom utbildningen?”. Svaren ges på en skala från ett till fem där ett betyder ”inte alls”.

I enkäten uppmanas dessutom de före detta studenterna att beskriva sina arbetsuppgifter på sitt *första* och sitt *andra (eller senare)* arbete. Svaren på dessa frågor är naturligen tämligen olika, och det går av naturliga skäl inte att sammanfatta arbetsuppgifterna i diagram- eller tabellformat. När beskrivningen nedan läses och tolkas bör det hållas i åtanke att det dessutom på intet sätt alltid är helt enkelt att avgöra från en beskrivning på ett fåtal ord huruvida arbetsuppgifterna egentligen är kvalificerade och nationalekonomiskt relevanta.

Vad gäller *första* jobbet har 110 personer beskrivit sina arbetsuppgifter. Bedömningen är att många av dem (uppskattningsvis 50-60 procent) verkar arbeta med relevanta och nationalekonomiskt intressanta arbetsuppgifter. Den finansiella sektorn gör sig klart synlig då många uppger att de arbetar inom bank- och försäkringssektorn; antingen i kassa- och kundtjänst, som rådgivare eller med kreditbedömningar och risk. Ungefär 40 procent av dem med relevanta arbetsuppgifter återfinns inom denna grupp av branscher. Kvalifikationsnivån på dessa arbetsuppgifter skiljer sig säkert åt, och i många fall tenderar medarbetare inom den här sektorn att internutbildas. Även om man som nyutexaminerad får börja med mindre kvalificerade uppgifter finns då stora möjligheter att avancera relativt fort. Detta gör sig också synligt i en del av enkätsvaren; bland dem som har bytt jobb är det flera som avancerat till mer kvalificerade arbetsuppgifter inom samma bransch.

Förutom bank- och försäkringsbranschen är det svårare att urskilja arbetsuppgifter som så tydligt går att gruppera in i branscher. Några har fortsatt sin nationalekonomiska karriär som doktorander eller forskningsassistenter. Många andra arbetar med arbetsuppgifter som går

att beskriva som utredning, research, bevakning, rapportering och analyser av olika slag (exempelvis utredning av EUs externa relationer och internationella fiskepolitik, bevakning av WTO-förhandlingar, finansiell analys av tillväxtprojekt, analyser för arbetsgivarorganisationer, utredning av ekonomiskt värde av läkemedel, kommunal affärsverksamhet och osund konkurrens samt internationell jordbrukshandel), handläggare/rådgivare (till exempel inom biståndsprojekt och UNESCO) samt datainsamling och databearbetning.

Vad gäller fördelningen mellan olika sektorer verkar det som att i stort sett samma fördelning som i Diagram 5 består även då enbart de som anses ha nationalekonomiskt relevanta arbetsuppgifter tas med i beräkningen. 77 procent av dessa uppger att de arbetar inom privat sektor, varav ungefär hälften alltså återfinns inom bank- och försäkringsbranscherna. Detta tyder på att man generellt sett som nationalekonom inte alls är begränsad till den offentliga sektorn utan har stora möjligheter att hitta relevanta arbetsuppgifter även i den privata sektorn. I synnerhet gäller detta de studenter som är intresserade av finansiell ekonomi och bank- och försäkringsverksamhet, men det finns alltså även flertalet exempel på utrednings- och analysarbete som relativt nyutexaminerade Lundaekonomer utför inom den privata sektorn.

Det kan också vara intressant att notera att bland de 40-50 procent som i samband med den här rapporten inte har ansetts ha ett direkt nationalekonomiskt relevant arbete som sitt första arbete, i de flesta fall ägnar sig åt arbetsuppgifter som vid en första anblick snarare förknippas med företagsekonomi. Exempel på detta är budgetarbete, PR-uppgifter, kundservice, affärssystem, internrevision, försäljning, uppföljning, affärsutveckling, redovisning och ekonomiansvar inom företag. Utifrån vår enkätundersökning framgår det inte huruvida dessa personer som inte anses arbeta med nationalekonomiskt relevanta arbetsuppgifter gör detta för att det var det de ville, eller för att det är en lösning i brist på annat. Oavsett vilket kan det tolkas som att en nationalekonomisk studiebakgrund inte stänger dörrar för att arbeta inom mindre företag med mer företagsekonomiska arbetsuppgifter i sitt arbetsliv.

Slutligen, vad gäller personer som har bytt jobb minst en gång sedan sin examen är andelen som ägnar sig åt vad som kan anses vara nationalekonomiskt relevant arbetsuppgifter något större än för första jobbet (ungefär 60 procent). Av enkätmaterial och de svar som vi har fått in framgår det också tämligen tydligt att kvalifikationsnivån på det *andra (eller senare)* arbetet i allmänhet är högre än för det första jobbet. Detta blir särskilt tydligt för bank- och försäkringsbranschen. Bland dem som har bytt jobb minst en gång finns det nästintill ingen som uppger att de arbetar i kassa- och kundtjänst, utan privatrådgivning, långivning, aktiemäklare, ta fram finansiella produkter och att ta hand om kundportföljer uppges i allt större utsträckning som arbetsuppgifter. Dessutom är det värt att notera att bland dem som inte kan anses arbeta särskilt mycket med ekonomi överhuvudtaget (nationalekonomi eller företagsekonomiska arbetsuppgifter) på sitt första arbete (till exempel lärarvikarie, industriarbete, transportservice och butiksarbete i den mån det ska anses vara mindre relevant för studier i ekonomi), i de flesta fall har hunnit byta arbete minst en gång och i nuläget arbetar med uppgifter som i någon mening kan anses vara mer relevanta (exempelvis utredning, projektledning, fakturering och test av finansiella system).

Anställningsform

För det *första* jobbet som de som besvarat enkäten har/har haft, är vikariat tillsammans med tillsvidareanställning de absolut vanligaste anställningsformerna. 20 procent har/hade ett vikariat som sin första tjänst och 45 procent är/var tillsvidareanställda. Provanställning, praktik, behovsanställning, visstidsanställning, timanställning och konsulttjänster är anställningsformer som också förekommer, men som är klart mindre vanliga. Tillsammans utgör dessa 19 procent av samtliga svar.

För dem som har haft mer än ett jobb ser bilden av anställningsform något annorlunda ut. Av de 63 personer som svarat att de har lämnat sin första anställning är tillsvidaretjänst den klart dominerande anställningsformen. Hela 79 procent har en tillsvidareanställning medan endast sex procent innehar ett vikariat. Det verkar alltså som att tryggheten i Lundaekonomernas anställning ökar till ett andra jobb, och att det är tämligen vanligt att första jobbet efter examen inte är en tillsvidaretjänst. Diagram 7 illustrerar fördelningen mellan olika anställningsformer för första respektive senare jobb.

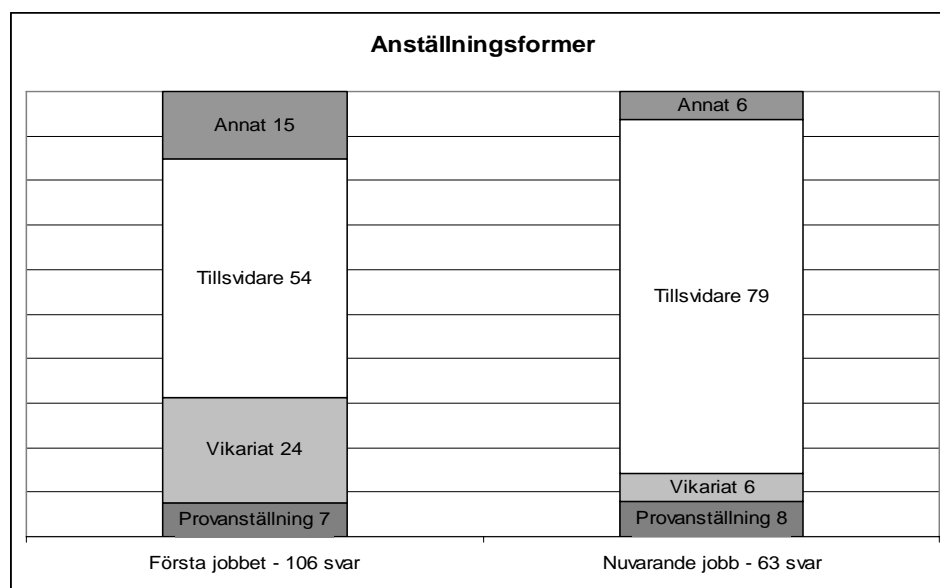


Diagram 7. Fördelning av anställningsform för *första* och *nuvarande* jobb.

Lön

På frågan om hur stor personens heltidsekvivalenta bruttolön är/var på första jobbet har 104 individer svarat. Genomsnittslönen för dessa personer är knappt 25000 kronor, men spridningen är relativt stor; lägsta lönen är 14000 kronor och högsta 58000 kronor. Diagram 8 består av ett histogram som illustrerar lönespridningen på Lundaekonomernas första jobb. Det framgår tydligt att en lön på mellan 18000 och 30000 kronor är vanligast. 70 procent av dem som svarat har/hade en lön inom detta intervall.

Bland de personer som har en nuvarande arbetsplats som inte är densamma som den första och som har svarat på frågan om hur stor deras nuvarande lön är (60 personer) har nästintill samtliga en högre lön, vilket alltså tyder på löneökning i takt med tiden och erfarenheten. Då tre personer som uppgivit en månadslön på 80000 kronor eller mer plockats bort är genomsnittslönen för dessa 57 personer knappt 30000 kronor. Diagram 9 illustrerar lönespridningen för dessa individer. 70 procent av dem som svarat på frågan har en lön i intervallet 24000 till 37000 kronor.

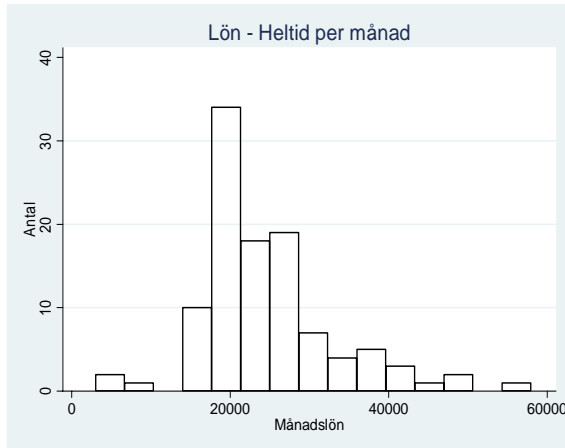


Diagram 8. Lönespridning för Lunds nationalekonomer på det *första* jobbet efter examen. Totalt 104 svar.

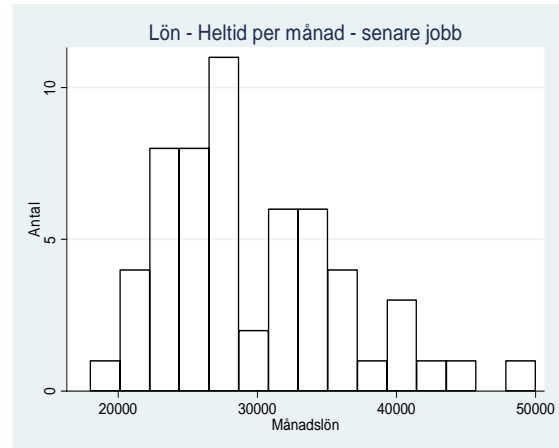


Diagram 9. Lönespridning för Lunds nationalekonomer på sitt nuvarande jobb om detta skiljer sig från det första jobbet. Totalt 57 svar.

Vad gäller löneskillnader mellan män och kvinnor är det naturligtvis svårt att dra några starka slutsatser eftersom storleken på lönen antagligen beror på bland annat arbetsuppgifter, hur länge personen har arbetat (kan vara mellan ett och fem år) och i vilken bransch personen arbetar. Hursomhelst, genom att utvärdera genomsnittslönen för män respektive kvinnor, finns en liten tendens till att kvinnor generellt sett har en något lägre lön än män. Tabell 4 redovisar genomsnittslönen för män respektive kvinnor för *första* respektive *andra (eller senare)* jobbet.

För *första* jobbet är kvinnornas genomsnittslön ungefär 1500 kronor lägre än männens. För det *andra (eller senare)* jobbet har tre personer uppgett att de har en månadslön på 80000 kr eller mer. Dessa bidrar naturligtvis till ett rejält höjt medelvärde för män, och en skillnad mellan män och kvinnor på nästan 8000 kronor per månad. När dessa tre väldigt höga månadslöner exkluderas kvarstår en skillnad mellan könen på drygt 2000 kronor. Även när de tre högsta månadslönerna för män har plockats bort har alltså löneskillnaden mellan könen ökat från *första* till *andra (eller senare)* jobbet.²

² Vad gäller statistiskt säkerställda skillnader bör det observeras att löneskillnaden mellan män och kvinnor för *första* jobbet inte är signifikant. För *nuvarande* jobb är skillnaden statistisk säkerställd (5%) endast då även de tre högsta lönerna för män inkluderas. När dessa exkluderas är skillnaden inte längre signifikant (p-värde 0,18).

	Kvinnor	Män	<i>Män 2</i>	Totalt
Första jobbet	23985 (57)	25553 (50)		24466 (107)
Nuvarande jobb	28729 (32)	31093 (25)	36690 (28)	32444 (60)

Tabell 4. Medellön (per månad i kronor) uppdelat på kön för *första* respektive *andra* (eller *senare*) arbetet. Siffran inom parentes är antalet svar. Tre män (inga kvinnor) har uppgett en månadslön på över 80000 kr för sitt nuvarande jobb. I kolumnen *Män2* har dessa tre observationer plockats bort.

Lön per inriktning och sektor

I avsnittet ovan framgår det att lönespridningen bland Lunds nationalekonomer är tämligen stor; för första jobbet rapporteras löner från 14000 till 58000 kronor. En naturlig följdfråga är då om detta är relaterat till dels den inriktning som personen har på sina nationalekonomistudier och dels till den sektor personen arbetar inom. Det är naturligtvis viktigt att komma ihåg att inriktningen man hade som student inte alls nödvändigtvis betyder att man har ett jobb som är exakt i linje med vad man har läst för kurser som student. Många gånger är det mer andra faktorer som avgör vilket jobb man hamnar på än vilken inriktning man valde på sina nationalekonomistudier. Detta gör det naturligtvis svårare att säga något säkert om ett eventuellt samband mellan lön och inriktning.

Det är endast 78 av de 126 personer som besvarat enkäten som har svarat på både frågan om lön och inriktning på nationalekonomistudierna. 31 av dessa uppger att de är finansiella ekonomer och 27 att de är internationella ekonomer. Den här svarsfördelningen per inriktning stämmer relativt väl överens med den generella fördelningen per inriktning (se Tabell 2). För *första* jobbet uppger totalt 35 procent att de har en månadslön på 25000 kr eller mer (se Tabell 5). Bland de finansiella ekonomerna och bland de med HAF-inriktning är denna siffra högre (50 procent för finansiell och 43 procent för HAF) medan de andra inriktningarna ligger under genomsnittet. Samtidigt är det något vanligare med en lön på 20000 kronor eller mindre bland de finansiella ekonomerna än vad det är i genomsnitt. Lönespridningen verkar alltså vara som störst inom den finansiella inriktningen. Diagram 10 illustrerar lönespridningen för individerna som är utbildade inom de olika inriktningarna. Även här blir det tydligt att spridningen är störst för de finansiella ekonomerna. Notera att

antalet svar för HAF och den makroekonomiska inriktningen är markant färre än för den finansiella och internationella inriktningen. Detta kan bidra till att figurerna för inriktningarna i den nedre delen av Diagram 10 ser annorlunda ut mot de övre figurerna i samma diagram.

	Finansiell	HAF	Internationell	Makro	Offentlig	Mikro	Totalt
10000-20000	36.7	0.0	40.7	22.2	33.3	0.0	32.9
20000-25000	13.3	57.1	37.0	55.6	33.3	0.0	31.6
>25000	50.0	42.9	22.2	22.2	33.3	0.0	35.5
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Antal	30	7	27	9	3	0	76

Tabell 5. Andel (i procent) per inriktning som uppger en månadslön i intervallet 10000-20000 kr, 20000-25000 respektive mer än 25000 kronor. *Första jobbet.*

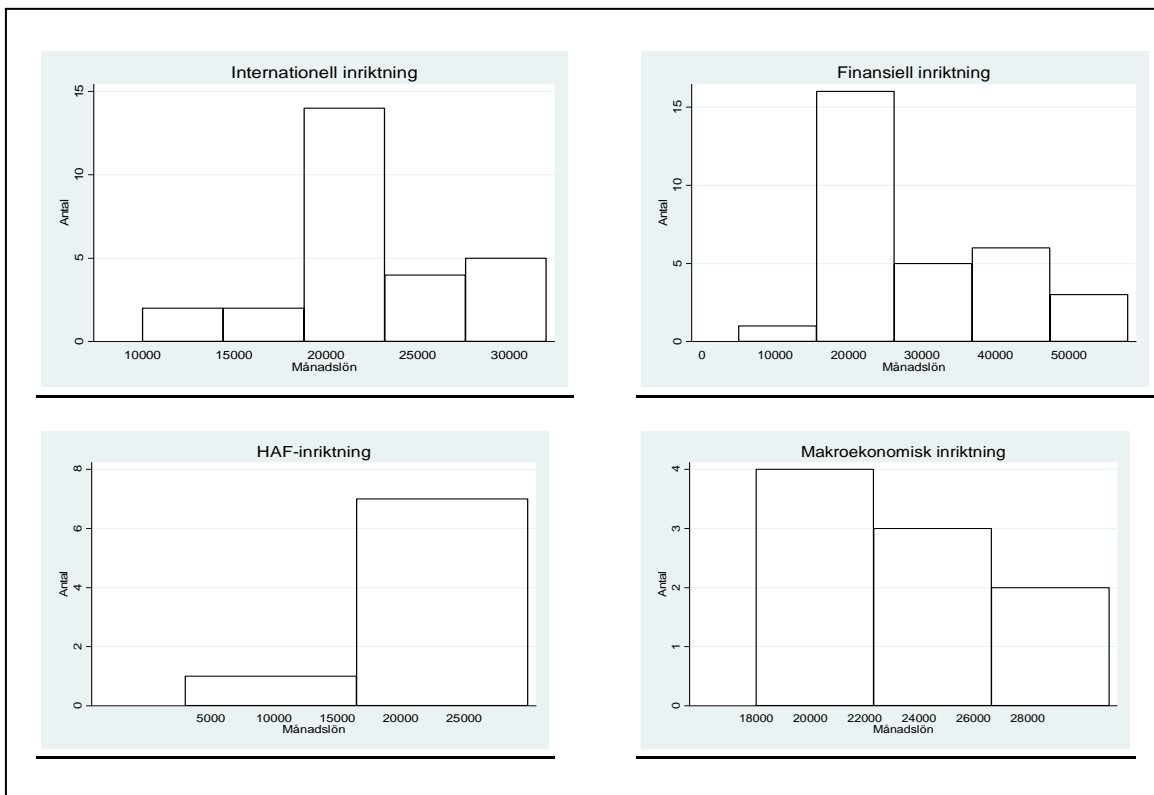


Diagram 10. Lönespridning för första jobbet för olika inriktningar. Antal svar per inriktning: Internationell 27 st, Finansiell 31 st, HAF (Hälsa, arbetsmarknad och familj) 8 st och Makro 9 st. Den offentliga inriktningen är exkluderad eftersom endast 3 personer tillhör denna inriktning och har angivit sin lön. Notera att skalorna på x-axlarna skiljer sig mellan diagrammen för de olika inriktningarna.

Som nämndes i början av det här avsnittet behöver en viss studieinriktning inte nödvändigtvis innebära att man har ett jobb inom precis den inriktningen. Att titta på lönespridning per inriktning kan därför vara missvisande då det kan vara mer typ av jobb än studieinriktning som spelar roll för löneläget. Tabell 6 redovisar minimi-, maximi- samt medellön *per sektor*. Det är inte särskilt förvånande att medellönen är högst inom den privata sektorn. Antalet personer som besvarat enkäten och arbetar inom kommunal sektor eller i ett landsting är totalt bara fyra stycken, vilket gör att det är svårt att dra några starka slutsatser från dessa siffror.

	Antal svar	Medellön	Lägsta	Högsta
Privat	80	26160	15000	58000
Stat	16	21625	15000	31000
Landsting	2	23000	21000	25000
Kommun	2	19500	18000	21000

Tabell 6. Lägsta och högsta lön samt medellön inom privat, statlig och kommunal sektor samt landsting.

Viktiga faktorer för att få det första jobbet

Som student står man ofta inför val. Inför varje termin ska man till exempel välja kurser, och dessa kursval leder i många fall till att man hamnar inom en viss inriktning. Målet för de allra flesta studenter är att hitta ett relevant och intressant arbete, och det blir då naturligt att fundera över vilka kurser och vilken inriktning som är lämpliga ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Bland de studenter som besöker studievägledningen är detta en mycket vanlig fråga och fundering. Av denna anledning är det intressant att se vad tidigare studenter anser ha varit viktiga faktorer för att få sitt första jobb efter examen.

71 procent uppger att de anser att det var viktigt att de hade en universitetsexamen. 28 procent uppger att det var viktigt att examen var i nationalekonomi och 21 procent att man valt en viss fördjupning inom nationalekonomi. Det verkar alltså som att det är viktigt att ha en examen, men för många jobb är det mindre viktigt att examen varit just i nationalekonomi, och exakt vilken inriktning man väljer inom nationalekonomi verkar spela än mindre roll. Det bör dock hållas i åtanke att flera uppger att det första jobbet inte var så nationalekonomiskt relevant, vilket innebär att det är naturligt att en magisterexamen i just

nationalekonomi kanske inte är så viktigt. Goda referenser (37 procent) samt arbetslivserfarenhet (29 procent) är andra faktorer som framkommer som viktiga.

Det verkar alltså som att inriktningen på nationalekonomistudierna inte är det som är viktigast när man söker jobb. Över 50 procent uppger att personliga egenskaper var en viktig faktor för att få det första jobbet. Vad man som student i första hand bör fundera över är snarare vad man vill arbeta med och sedan välja kurser som man är intresserad av, snarare än ett strategiskt val ur arbetsmarknadssynpunkt.

5. Utlandserfarenhet

Av 110 svar uppger 21 procent att deras *första* arbete var utomlands. Danmark och Storbritannien är de vanligaste arbetsmarknaderna efter Sverige. Vad gäller det *andra (eller senare)* jobbet arbetar 18 procent utomlands. Det är endast tre personer (knappt fem procent) vars både första och nuvarande jobb är utomlands. Det ser alltså ut som att det är mycket vanligt att man byter arbetsmarknad och söker sig till ett annat land när man byter jobb. 67 procent av dem som har haft mer än ett jobb efter sin examen, började sin karriär på en arbetsplats i Sverige och har även sin nuvarande arbetsplats i Sverige.³

Det är svårt att dra några starka slutsatser kring utbildningsinriktning och arbete utomlands. Vad som möjligen kan sägas är att andelen som har ett arbete utomlands är stabilare för den internationella inriktningen jämfört med övriga inriktningar. För övriga inriktningar går det inte att utläsa något särskilt mönster, utan utlandserfarenheten verkar skilja sig mycket mellan första och senare arbeten (se Tabell 7). Återigen är det viktigt att tänka på att, i synnerhet för vissa inriktningar, är antal svar mycket få. Vad gäller exempelvis den mikroekonomiska inriktningen har endast tre personer svarat på frågan. Ingen av dessa tre

³ Notera att vi endast har information om studenternas *första* och *nuvarande* arbetsplats. Det kan alltså vara så att en person har haft fler än två jobb. I så fall kan också något av dessa ha varit utomlands, och vi kan därför inte veta att personen har befunnit sig på den svenska arbetsmarknaden ända sedan examen. Det är dock troligt att, bland dem som har ett nuvarande jobb som skiljer sig från det första, det nuvarande jobbet också är det andra.

arbetar alltså utomlands. Vidare skulle man kunna tänka sig att personer som arbetar utomlands i nuläget är mindre benägna att svara på vår enkät.

	Första arbetet	Andra eller senare arbetet
Inriktning		
Finansiell	25	6
HAF	0	40
Internationell och utvecklingsekonomi	31	18
Makro	11	67
Mikro	0	0
Antal svar	81	45

Tabell 7. Andel (i procent) som har/hade sitt första och eventuellt senare arbete utomlands per inriktning.

Hälften av dem som svarat på enkäten har studerat på universitetsnivå utomlands. Man skulle kunna tänka sig att utlandsstudier innebär större sannolikhet att senare arbeta utomlands. Denna hypotes får åtminstone delvis stöd när man tittar lite närmare på enkätsvaren för utlandsstudier och arbete utomlands som en helhet, åtminstone vad gäller *första* jobbet efter examen (se Tabell 8). Av 109 svar visar det sig att drygt sex procent inte har studerat utomlands men har/hade sitt första jobb utomlands, medan andelen som har erfarenhet av utlandsstudier och har/hade sitt första jobb utomlands är 15 procent. Detta kan naturligtvis bero på intresse snarare än att utlandsstudier skulle öppna dörrar för arbete utomlands; det verkar rimligt att tro att studenter som vill åka utomlands under sin studietid även är mer benägna att vilja söka arbete utomlands. Mönstret för sambandet mellan utlandsstudier och arbete utomlands är liknande för det *andra (eller senare)* jobbet. Skillnaden mellan att både ha studerat utomlands och ha sitt nuvarande jobb utomlands och att inte ha studerat utomlands men ändå arbeta utomlands för närvarande är dock mindre (tio respektive åtta procent).

Första jobbet utomlands			
		NEJ	JA
Studier	NEJ	44%	6%
utomlands	JA	35%	15%

Tabell 8. Andel som har respektive inte har studerat på universitet utomlands samt har/hade respektive inte har/hade sitt *första* jobb utomlands.

6. Sammanfattning

Den här rapporten utgör en sammanfattande utvärdering av en enkätundersökning som Nationalekonomiska institutionen i Lund skickade ut till 218 personer som under perioden juli 2003 till september 2007 tog ut någon form av magisterexamen med nationalekonomi som huvudämne vid Lunds Universitet. Totalt svarade 128 personer (58 procent).

Ekonomie Magister är den vanligaste typen av magisterexamen om man har nationalekonomi som huvudämne. Näst vanligast är Politics Magister. Finansiell ekonomi och Internationell ekonomi med utvecklingsekonomi är de två största inriktningarna. Det finns en tydlig skillnad mellan könen vad gäller detta; det är kvinnors preferenser för den internationella inriktningen och mäns preferenser för den finansiella inriktningen som gör dem så stora.

Det är glädjande att de allra flesta som har svarat på vår enkät uppger att de i nuläget arbetar (eller doktorerar). Tre personer är arbetslösa. Tyvärr har nästan 50 procent erfarit någon period av arbetslöshet sedan de tog ut sin examen. Det är dock positivt att över 80 procent av dessa har varit arbetslösa mindre än sex månader. För en övervägande majoritet (92 procent) tog det max sex månader att få det första jobbet efter examen. Det är värt att notera att 70 procent anser att det var viktigt att de hade en universitetsexamen för att få sitt första jobb. En betydligt mindre andel anser att det var viktigt att det var en nationalekonomiexamen, och än färre uppger att den valda inriktningen inom nationalekonomi var en viktig faktor. Personliga egenskaper verkar vara en viktigare faktor.

Utifrån vår enkätundersökning kan vi alltså konstatera att de flesta nationalekonomiska Lundaekonomerna har ett jobb att gå till. Utöver detta är det glädjande att många verkar ha ett arbete som kan anses vara relevant för en nationalekonomisk studiebakgrund. Kvalifikationsnivån kan säker skilja sig åt, men utifrån de svar vi fått verkar det finnas goda möjligheter att med tiden få mer avancerade uppgifter. Detta märks tydligt särskilt bland de personer som har svarat att de arbetar inom bank och försäkring och som dessutom har hunnit byta jobb minst en gång sedan sin examen. Bank och försäkring är för övrigt den bransch som framstår som vanligast bland de före detta nationalekonomistudenterna, men

det är också många som arbetar med utredningar, analyser och rapporter av olika slag, som utifrån ett fåtal ords beskrivning kan anses vara högst nationalekonomiskt relevanta och intressanta. Det är roligt att se. Det finns också en grupp personer som har arbetsuppgifter som vid en första anblick kan anses vara av mer företagsekonomisk karaktär. Ungefär 70-75 procent arbetar inom den privata sektorn, och ungefär 20 procent har sitt första jobb utomlands. Efter Sverige är Danmark och Storbritannien de vanligaste arbetsmarknaderna för våra före detta studenter.

Genomsnittslönen för det första arbetet efter examen är knappt 25000 kronor. Spridningen är stor och sträcker sig över intervallet 14000 till 58000 kronor. Det finns en tendens att kvinnor i genomsnitt tjänar ungefär 1500 kronor mindre per månad även om denna skillnad inte går att statistiskt säkerställa i vårt tämligen begränsade material. Utifrån de svar vi har fått finns det inga tydliga mönster vad gäller lön och inriktning. Möjligen kan det sägas att spridningen är störst bland dem som har haft en finansiell inriktning på sina nationalekonomistudier, och att möjligheterna till en hög lön verkar större än inom andra inriktningar. Samtidigt är det dock flera som har en relativt låg lön inom den finansiella inriktningen. Utifrån enkätundersökningen kan vi inte svara på vad anledningen till en större lönespridning inom den finansiella inriktningen är, men det är tänkbart att en orsak är att det finns ett bredare spektra av arbetsgivare och arbetsuppgifter inom det finansiella området. Dessutom bör man hålla i åtanke att en viss nationalekonomisk inriktning på studierna inte alls behöver innebära att man i nuläget befinner sig inom just den branschen på arbetsmarknaden.

Slutligen, även om detta inte tagits upp tidigare i rapporten, är det värt att notera att, på en skala från ett till fem, uppger över 70 procent av dem som svarat på enkäten att trivseln med det nuvarande företaget (som alltså kan vara antingen den *första* eller en *senare* arbetsplats) är antingen fyra eller fem. Motsvarande siffra för trivseln med arbetskamraterna på arbetsplatsen är hela 84 procent. Generellt sett verkar de flesta före detta nationalekonomistudenterna ha lyckats tämligen väl i övergången från studentliv till arbetsliv.